

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyrius

**KULTŪROS PAVELDO OBJEKTO BŪKLĖS
PATIKRINIMO AKTAS**

2012 m. gruodžio 17 d. Nr. **ARP12-33**

Kėdainiai

(užpildymo vieta)

I. BENDRIEJI KULTŪROS PAVELDO OBJEKTO DUOMENYS

1. Pavadinimas Ponų namas, Paberžės dvaro sodybos ir Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios statinių kompleksas
2. Kultūros vertybių registro unikalus kodas 31552.221
3. Adresas Kauno apsk., Kėdainių r.savivaldybė, Gudžiūnų sen., Paberžės k.
4. Valdytojas savivaldybė
5. Paskelbtas ar nepaskelbtas saugomu kultūros paveldo objektu kultūros paveldo objektas įrašytas į kultūros vertybių registrą
6. Ankstesnio būklės patikrinimo data ir akto numeris 2011-10-21 Nr. ARP-84

II. KULTŪROS PAVELDO OBJEKTO BŪKLĖS DUOMENYS

7. Kultūros paveldo objekto vertingosios savybės ir kiekvienos iš jų būklės apibūdinimas: Komplekso įkūrimo laikotarpis – XVIII a. pab.–XX a. pr. Komplexą sudaro: *Ponų namas; Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia; Varpinė; Klebonija ; Svirnas; Šventoriaus tvora su vartais; Parko fragmentai; Kunigo Algirdo Mykolo Dobrovolskio kapas; 4 Akmenys su dubeniu; Paminklas Šilingų šeimai.* Paberžės bažnytkaimis įsikūręs prie Liaudės ir Nykio upelio santakos, Gudžiūnų seniūnijos šiaurėje, 32 km nuo Kėdainių. Nuo senų laikų Paberžė (priedas) priklausė baronams Šilingams. Nors ir buvusi nuošali, gyvenvietė išgarsėjo istoriniu požiūriu. Prasidėjus 1863 metų sukilimui Paberžės kunigo Antano Mackevičiaus (1828-1863) vadovaujamas sukilėlių būrys, kaip vėliau konstatavo Rusijos carinis teismas, pirmasis iškėlė sukilimo vėliavą Lietuvoje. A.Mackevičius suorganizavo apie 300 žmonių būrį ir išvedė kautis su carine kariuomene dėl laisvės, žemės valstiečiams. Caro valdžia sukilimą žiauriai numalšino. Kunigas A.Mackevičius pateko į carinės kariuomenės nelaisvę, tardomas laikėsi didvyriškai. Karo lauko teismo sprendimu 1863 m. jis buvo pakartas. Iki mūsų dienų išliko medinis barono Šilingo dvaro rūmas, statytas apie 1793 m. Jis ne kartą restauruotas. Pastatas stačiakampio formos, vienaukštis, dengtas aukštu stogu. Fasadinėje jo dalyje - nedidelis priebutis, manoma, pristatytas kiek vėliau. Mūsų laikais, pastaraisiais dešimtmečiais Paberžę garsino vienas populiariausių Lietuvos dvasininkų, vienuolis Tėvas Stanislovas (1918-2005), kurio pamokslų paklaudyti, asmeniniuose pokalbiuose atgauti dvasinės pusiausvyros, žmonės važiuodavo iš visos Lietuvos, ir ne tik Lietuvos — tolimesnių kraštų. Išleistos kelios jo pamokslų knygos, dvasinių apmąstymų rinktinė „Atsidūsėjimai“. Kunigas ir vienuolis Tėvas Stanislovas palaidotas Paberžės bažnytelės šventoriuje. **Ponų namo vertingosios savybės:** tūris – kompaktinis, 1 a. su prieangiu P fasade , stogo forma – pusvalminis; aukštų išplanavimas – kapitalinių sienų tinklas, durų, langų angos sienose, rūšio durų anga su segmentine sąrama; fasadų architektūrinis sprendimas – tradicinis (liaudiškas) su klasicizmo ir romantizmo stilių bruožais ; fasadų apdaila ir dekoras – prieangio tinko tipas; medinių langų apvadų tipas; konstrukcijos – akmenų mūro pamatai, cilindrinis plytų mūro skliautas; akmenis ir plytų

mūro rūšio sienos; medinių rąstų sienos; mūrinės prieangio sienos medinės sijinės perdangos tipas; medinės gegninės stogo konstrukcijos tipas ; inžinerinė įranga – nedegtų plytų mūro kamino - virenės sienų fragmentai, stalių ir kitų medžiagų gaminiai – medinių langų tipai; medinių filinginių durų tipai; architektūrinės detalės – 2 medinės kolonos.

8. Kultūros paveldo objekto būklės apibūdinimas Paberžės dvaro sodybos ir Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios statinių kompleksas tvarkomas pastoviai. 2008-2009 m. įgyvendintas projektas „1863 m. sukilimo muziejaus rekonstrukcijos techninės dokumentacijos parengimas“, kurio vertė 78,6 tūkst.Lt., iš jų 62,9 tūkst.Lt finansuoja Norvegija pagal Norvegijos finansinį mechanizmą ir Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija pagal EEE finansinį mechanizmą bei Lietuvos Respublika ir 15,7 tūkst .Lt projektui skyrė Kėdainių rajonono savivaldybės administracija. 2010-2011 m. autentiškai rekonstruotas ir viešiesiems poreikiams pritaikytas 1793 metais statytas vokiečių kilmės barono Stanislovo Šilingo dvaras, baigti muziejaus ekspozicijos modernizavimo darbai, restauruota 65 unikalių žibalinių lempų kolekcija. Investicijoms Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija pagal Europos ekonominės erdvės finansinį mechanizmą skyrė 1,33 mln. Litų ir 0,24 mln. litų skyrė Kėdainių rajono savivaldybė. Pastato būklė gera.

PRIDEDAMA:

9. Fotofiksacija - 3 vnt.

10. Kiti dokumentai

11. Kultūros paveldo objekto būklės patikrinimo data 2012 m. lapkričio 30 d.

Architektūros ir urbanistikos sk. vyr. specialistė
(aktą įforminusio asmens pareigų pavadinimas)

_____
parašas

Margarita Rukšienė
(Vardas ir pavardė)

